

РЕШЕНИЕ

№ 6291

гр. София, 28.10.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XXIII КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 07.10.2022 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Доброслав Руков

**ЧЛЕНОВЕ: Маргарита Немска
Мария Шишкова**

при участието на секретаря Веселина Григорова и при участието на прокурора Милен Ютеров, като разгледа дело номер **7673** по описа за **2022** година докладвано от съдия Маргарита Немска, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 208 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), във връзка с чл. 72, ал. 4 от Закона за Министерството на вътрешните работи (ЗМВР).

Образувано е по касационната жалба, депозирана от полицейски орган – В. М. М., на длъжност „инспектор“ в Главна дирекция „Национална полиция“ (ГДНП), чрез гл. юрисконсулт Р. П., против решение № 2531 от 07.07.2022 г., постановено по АНД № 3735/2022 г. по описа на Софийски районен съд (СРС), с което е отменена заповед за задържане на лице рег. № 3286зз-6/18.03.2022 г. Наведени са доводи за неправилност на решението на СРС поради нарушение на материалния закон и необоснованост – касационни основания по чл. 209, т. 3 АПК. Оспорват се изводите на решаващия състав на СРС за липса на доказателства за извършено престъпление. Твърди се, че СРС неправилно е приложил материалния закон, като е приел, че не са налице фактическите основания за задържане. Изрично се посочва, че в заповедта за задържане е формулирана правната квалификация на деянието, словесно е изписано изпълнителното деяние, посочени са ДП № 42/2022 г. и план вх. № 3286р-13193/17.03.2022 г. на ГДНП, които са приложени към делото и съдържат конкретни данни за съпричастност на лицето към престъпление по чл. 213а, ал. 3, т. 2 и т. 5 от Наказателния кодекс (НК). Това от своя страна, според касатора, дава основание да се приеме, че А. е разбирала причините за задържането си, още повече,

че били направени и медийни изявления във връзка с тях. Позовава се на ТР № 16/31.03.1975 г. на ОСГК на ВС и константната съдебна практика, съгласно които мотивите към административния акт могат да бъдат изложени в друг документ, който изхожда от същия административен орган, поради което оспорва изводите на СРС за нарушаване правото на защита и възпрепятстване упражняването на съдебен контрол за законосъобразност върху заповедта за задържане. Не на последно място са изложени и съображения за пропорционалност на приложената принудителна административна мярка по чл. 72, ал. 1, т. 1 от ЗМВР, предвид наличието на конкретни данни, че задържаното лице е съпричастно към извършеното престъпление и има вероятност да повлияе на разкриването му. По тези съображения моли за отмяна на обжалваното решение и постановяване на ново по съществото на правния спор с потвърждаване на заповед за задържане на лице рег. № 328633-6/18.03.2022 г. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение и прави възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение.

Ответникът – С. С. А., чрез адв. С. К., изразява становище за неоснователност на касационната жалба. Подробни съображения излага в депозираните по делото писмени бележки. Претендира присъждане на разноски съобразно приложен списък. Представя писмени бележки.

Представителят на Софийска градска прокуратура изразява становище за основателност на касационната жалба.

Административен съд София - град, X-ти касационен състав, като прецени събраните по делото доказателства, доводите и възраженията на страните и в рамките на касационната проверка, извършена съгласно чл. 218 от АПК, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Касационната жалба е подадена в срока по чл. 211, ал. 1 от АПК от надлежна страна, поради което е ПРОЦЕСУАЛНО ДОПУСТИМА.

Разгледана по същество, жалбата е НЕОСНОВАТЕЛНА.

Съобразно чл. 218 от АПК касационната инстанция дължи произнасяне само относно наведените в жалбата касационни оплаквания, като следи служебно за валидността, допустимостта и съответствието на решението с материалния закон.

Решението на Софийския районен съд е валидно и допустимо.

Предмет на производството пред СРС е заповед за задържане на лице рег. № 328633-6/18.03.2022 г., издадена от В. М. М. – инспектор в ГДНП, с която на основание чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР е задържана за срок от 24 часа С. С. А.. Като фактическо основание за издаването ѝ е посочено, както следва: „В хода проведени ОИМ по ДП № 42/2022 г. на ГДНП, съгласно план вх. № 3286р-13193/17.03.2022 г. на ГДНП се установиха данни за съпричастност на лицето към действия с които е принудил другото да се разпореди с вещ или със свое право или да поеме имуществено задължение го заплаши с насилие, разгласяване на позорящи обстоятелства, увреждане на имущество или друго противозаконно действие с тежки последици за него или негови близки-престъпления по чл. 213а, ал. 3, т. 2 и т. 5 от НК“.

От правна страна СРС е приел, че от начина на отразяване на фактическите основания за издаване на оспорваната заповед за задържане не става ясно въз основа на какви факти административният орган е направил своето обосновано предположение за евентуалната съпричастност на задържаното лице в извършване на конкретното престъпление по чл. 213а, ал. 3, т. 2 и т. 5 от НК. Изложил е доводи, че от

съдържанието на заповедта не става ясно какво е основанието за задържане, доколкото словесната формулировка категорично не изпълва целите на закона за това от съдържанието на заповедта да се установява категорично защо едно лице е задържано.

Решението е правилно.

Съгласно чл. 30, ал. 1 от Конституцията на Република България (КРБ) всеки има право на лична свобода и неприкосновеност. Разпоредбата на чл. 30, ал. 2 от КРБ предвижда, че никой не може да бъде задържан, подлаган на оглед или обиск или на друго посегателство върху личната неприкосновеност, освен при условията и по реда, определени със закон. Съгласно чл. 30, ал. 3, изр. първо от КРБ единствено и само в изрично посочените от закона неотложни случаи компетентните държавни органи могат да задържат граждани, за което незабавно се уведомяват органите на съдебната власт. В срок от 24 часа от задържането органът на съдебна власт се произнася по неговата законосъобразност (чл. 30, ал. 3, изр. 2 от КРБ).

В съответствие с чл. 5, § 1, изр. 1 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи, ратифицирана със закон на Народното събрание от 31.07.1992 г. (ДВ бр. 66/1992 г., в сила за РБ от 07.09.1992 г.) всеки има право на свобода и сигурност. В юриспруденцията на ЕСПЧ са изведени няколко стандарта при закрилата на това право. Първият е изчерпателност на изключенията по чл. 5, § 1, изр. 2, б. „а“ - б. „г“ ЕКПЧ, чието тълкуване трябва да е задължително стриктно, а разширителните обосновки при приложението им са недопустими. Целта е да се гарантира, че никой няма да бъде произволно лишен от свобода на основание, което не е предвидено в Конвенцията. Вторият е законност на лишаването от свобода по националния закон както от процесуална, така и от материалноправна страна. За целта чл. 5, § 2 -§ 5 от ЕКПЧ гарантира сбор от материалноправни права, свеждащи до минимум рисковете от произвол при лишаването от свобода. Такова е правото по чл. 5, § 2 ЕКПЧ задържаното лице незабавно да бъде уведомено за основанията за ареста си при задължение на държавата чрез компетентния национален орган да обоснове всяко едно лишаване от свобода на всеки един етап.

Разпореденото задържане с оспорената заповед – предмет на производството пред СРС, не покрива стандарта за законност и за произволност, като основополагащи общи принципи при ограничаване на правото на свобода и сигурност.

Като правно основание за издаване на заповедта за задържане е посочена нормата на чл. 72, ал. 1, т. 1 от ЗМВР. Визираната разпоредба регламентира правомощието на полицейските органи да задържат за срок не по-дълъг от 24 часа лице, за което има данни, че е извършило престъпление. Съгласно чл. 74, ал. 2 от ЗМВР в заповедта за задържане задължително се посочват основанията за задържане, а съгласно чл. 59, ал. 2, т. 4 от АПК административният акт следва да съдържа правните и фактически основания за издаването му. В оспорената заповед не е налице описание на фактическата обстановка, а само локонично е посочен номерът на ДП, номерът на план за ОИМ и буквално е възпроизведен текстът на чл. 213а, ал. 3, т. 2 и т. 5 от НК. Административният орган не е посочил осъществилите се факти, които са обосновали необходимостта от прилагането на принудителната административна мярка по чл. 72, ал. 1, т. 1 от ЗМВР, което е нарушение на чл.59 ал.2 т.4 от АПК [javascript: NavigateDocument\('KC 2006 109326'\);](#) и основание за отмяна по чл.146 т.3 АПК. Мотивите, които следва да изложи административният орган, трябва задължително да са съобразени с естеството на

административния акт и по ясен и недвусмислен начин да излагат съображенията на компетентния административен орган, който е издал акта, така че да дадат реалната възможност на лицето, чиито права са засегнати от акта, да се запознае с основанията за издаване на административния акт, а на компетентния съд да се даде възможност по този начин да упражни своя контрол. Цитирането на текст от особената част на НК не отговаря на редица релевантни въпроси - кога и по какъв повод е извършено евентуалното престъпление по цитирания текст и какви са фактите, установяващи съставомерността му, за да извърши съдът служебно дължимата преценка за наличие на данни за извършено престъпление от задържаното лице, като материалноправно основание по чл. 72, ал. 1, т. 1 от ЗМВР за законността на задържането. Константна е съдебната практика, че излагането на несъответни и ирелевантни мотиви като фактическо основание за издаването на административния акт следва да бъде приравнено на липса на изискуемите от закона мотиви за обосноваване наличието на материалноправни предпоставки за упражняване на предоставената от закона компетентност и съответно води до нарушаване на императивното изискване за съдържание на акта по чл. 59, ал. 2, т. 4 АПК.

В мотивната част на оспорената заповед, освен цитиране на текст от НК, е посочен номер на ДП и номер на план. Това посочване обаче не може да санира липсата на излагане на фактическите основания за издаването ѝ, тъй като мотивите на индивидуалния административен акт следва да се съдържат в него или в нарочен документ, съпътстващ неговото издаване, но това може да стане само след изрично препращане към този документ и след предоставяне на възможност на лицето да се запознае с него. В този смисъл е и Тълкувателно решение № 16 от 31.07.1975 г. на ОСГК на ВС. В случая не са налице данни задържаното лице да е запознато с писмените документи, съдържащи се в цитираното ДП, нито с цитирания план.

За обосноваване на правото на органа да упражни предоставеното му правомощие в рамките на неговата дискреционна власт и за осигуряване възможност на адресата на акта да защити правата си е следвало в заповедта за задържане по чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР да са описани конкретни фактически обстоятелства, обуславящи издаването ѝ в приложената от полицейския орган хипотеза. Не е достатъчно заповедта за задържане да съдържа само позоваване на приложимите правни норми, респ. цитиране на текст от НК, без посочване на специфични обстоятелства или действия/бездействие на задържаното лице, релевиращи наличието на фактически основания за задържането. Както трайно ЕСПЧ приема, при липсата на конкретна фактическа обстановка на необходимостта от задържането, задържането се явява несъвместимо с принципа за защита на лицата от произвол. В случая, в заповедта липсват обективирани каквито и да било факти и обстоятелства, релевиращи наличието на конкретни обективни данни, сочещи че лицето, спрямо което е постановено задържането по чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР, е извършило действия в нарушение на установения ред, които могат да се квалифицират като нарушение.

Не на последно място следва да се отбележи, че задържането за срок до 24 часа по чл. 72 ЗМВР представлява принудителна административна мярка и като всяка принудителна административна мярка налага неблагоприятни последици за адресата с цел постигане на правно определен резултат. Мярката по чл. 72 ЗМВР, в зависимост от конкретния случай, би могла да има превантивен или преустановителен характер. В случая приложената принудителна административна мярка, освен фактически необоснована, се явява и несъответна на целта на закона. Нарушен е и един от

основените принципи на административния процес, а именно принципът за съразмерност по чл. 6 АПК. Съгласно разпоредбата на чл. 6, ал. 2 АПК административният акт и неговото изпълнение не могат да засягат права и законни интереси в по-голяма степен от най-необходимото за целта, за която актът се издава. В контекста на принципа по чл. 6, ал. 2 АПК прилагането на принудителна административна мярка по чл. 72, ал. 1 от ЗМВР следва да е оправдано от гледна точка на съразмерността на налаганото ограничение с необходимостта за постигането на законовата цел. В конкретния случай нито е обосновано, нито е доказано, че за постигането на законова цел е било необходимо задържането за срок от 24 часа.

По изложените съображения обжалваното решение като правилно следва да бъде оставено в сила.

С оглед изхода на делото и на основание чл. 143, ал. 1 АПК касаторът следва да бъде осъден да заплати на ответника направените разноски за адвокатско възнаграждение, които са в доказан размер 480 лева.

Предвид изложеното и на основание чл. 221, ал. 2 АПК, Административен съд София-град, X. касационен състав,

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА решение от № 2531 от 07.07.2022 г., постановено по адм. д № 3735/2022 г. по описа на СРС.

ОСЪЖДА Главна дирекция „Национална полиция“ да заплати на С. С. А. разноски по делото в размер на 480 (четиристотин и осемдесет) лева.

Решението е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.